

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 41, 2016

Nummer 41, 2016

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2714](#) 29-11-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2719](#) 29-11-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2716](#) 29-11-2016

RECHTSPRAAK

Het hof heeft ten onrechte een hogere gevangenisstraf opgelegd dan wettelijk is toegestaan.

Advocaat-generaal T.N.B.M. Spronken heeft geconcludeerd tot vernietiging van de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van dertig maanden, tot oplegging aan de verdachte door de Hoge Raad van een gevangenisstraf voor de duur van acht maanden en tot verwerping van het beroep voor het overige.

Het middel klaagt dat het hof een hogere gevangenisstraf heeft opgelegd dan wettelijk is toegestaan.

De te dezen toepasselijke voorschriften luiden ten tijde van het bewezenverklarde als volgt:

- Artikel 145b van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen:

‘Hij die met het oogmerk dat daardoor gegevensverkeer als bedoeld in artikel 145a, eerste lid, wederrechtelijk wordt afgetapt, een technisch hulpmiddel op een bepaalde plaats aanwezig doet zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste vijftiengduizend gulden.’

- Artikel 59 van het Wetboek van Strafrecht van de Nederlandse Antillen:

‘Bij samenloop van meerdere feiten die als op zich zelve staande handelingen moeten worden beschouwd en meerdere misdrijven opleveren waarop gelijksoortige hoofdstraffen zijn gesteld, wordt één straf uitgesproken.

Het maximum dezer straf is het vereenigd bedrag van de hoogste straffen op de feiten gesteld, doch niet hoger dan een derde boven het zwaarste maximum.’

Het hof heeft de verdachte ter zake van het bewezenverklarde veroordeeld tot een gevangenisstraf van dertig maanden. Deze strafoplegging is in strijd met de zo-even weergegeven wettelijke bepalingen.

Het middel is derhalve terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, voor zover aan zijn oordeel onderworpen, maar uitsluitend wat betreft de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-11-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2719

Zaaknummer: 15/03556

Rechters: A.J.A. van Dorst, E.S.G.N.A.I. van de Griend en E.F. Faase

Advocaten: B.P. de Boer

RECHTSPRAAK

Adolescentenstrafrecht van toepassing op 18-jarige verdachte ten laste van wie bewezen is verklaard medeplegen van diefstal met geweld op 2 januari 2014?

Het middel komt op tegen het oordeel van het hof dat het toepasselijke overgangsrecht met zich brengt dat artikel 77c (nieuw) Sr niet kan worden toegepast ten aanzien van feit 1.

Artikel 77c Sr luidde tot 1 april 2014:

‘Ten aanzien van degene die ten tijde van het begaan van het strafbaar feit de leeftijd van achttien jaren doch nog niet die van eenentwintig jaren heeft bereikt, kan de rechter, indien hij daartoe grond vindt in de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het feit is begaan, recht doen overeenkomstig de artikelen 77g tot en met 77gg. De uitvoering van de maatregel van plaatsing in een inrichting voor jeugdigen vindt dan plaats overeenkomstig artikel 37a.’

Artikel 77c Sr is bij de op 1 april 2014 in werking getreden Wet van 27 november 2013 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met de invoering van een adolescentenstrafrecht, *Stb.* 2013, 485 (hierna: Wet adolescentenstrafrecht), als volgt komen te luiden:

‘1. Ten aanzien van de jongvolwassene die ten tijde van het begaan van het strafbaar feit de leeftijd van achttien jaren doch nog niet die van drieëntwintig jaren heeft bereikt, kan de rechter, indien hij daartoe grond vindt in de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het feit is begaan, recht doen overeenkomstig de artikelen 77g tot en met 77hh.

2. Artikel 77e blijft buiten toepassing.’

De Wet adolescentenstrafrecht bevat in artikel V een bepaling van overgangsrecht die luidt:

‘De bepalingen zoals zij na inwerkingtreding van deze wet komen te luiden, worden slechts toegepast met betrekking tot feiten gepleegd na inwerkingtreding van deze wet.’

De memorie van toelichting bij voornoemde wet, houdt onder meer in:

‘1. Inleiding

Dit wetsvoorstel strekt tot invoering van een adolescentenstrafrecht. Het gaat uit van de mogelijkheid om een sanctie uit het gewone strafrecht toe te passen bij een minderjarige en een sanctie uit het meer pedagogische sanctiepakket van het jeugdstrafrecht bij een jongvolwassene.

(...)

Hoofdpijnen van het adolescentenstrafrecht

Een effectieve en dadergerichte sanctionering doet recht aan het gepleegde feit en houdt rekening met de persoonlijke omstandigheden van de dader, waaronder de ontwikkelingsfase waarin hij zich bevindt. Deze ontwikkelingsfase kan aanleiding geven de biologische leeftijd van de dader in de strafrechtspleging minder doorslaggevend te laten zijn. Het wetsvoorstel wil de flexibiliteit rond de leeftijdsgrens van 18 jaar daarom vergroten en het hele sanctiepakket uit het jeugdstrafrecht en het gewone strafrecht beschikbaar stellen voor de groep adolescenten van 16 tot 23 jaar. De hiervoor noodzakelijke wettelijke wijzigingen maken van dit wetsvoorstel deel uit. De basis wordt gevormd door de wijziging van artikel 77c Sr (...) Dat artikel maakt het mogelijk om op jongvolwassenen het dadergerichte pedagogische jeugdstrafrecht toe te passen. Voorgesteld wordt in dat artikel de leeftijdsgrens van 21 te verhogen naar 23 jaar. Het wetsvoorstel gaat er daarnaast van uit dat vrijheidsbenemende sancties worden tenuitvoergelegd in een justitiële jeugdinrichting. Ten behoeve van de rechterlijke oordeelsvorming zal de ontwikkelingsfase van de adolescent nadrukkelijker aan de orde worden gesteld in de (gedragsdeskundige) advisering over de persoonlijkheid van de verdachte en diens leefomstandigheden. Dit kan al in het reclasseringsadvies wanneer dit naar aanleiding van een melding inverzekeringstelling is opgemaakt. Bij de advisering door de reclassering en op de gedragsdeskundige advisering sta ik verder stil in paragraaf 3.5 van deze memorie van toelichting.’ (*Kamerstukken II 2012/13, 33498, 3, p. 1-3*)

In zijn arrest van 12 juli 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP6878, *NJ 2012/78* heeft de Hoge Raad zich uitgesproken over de betekenis die aan artikel 1 lid 2 Sr moet worden toegekend. Ingeval na het begaan van het feit de delictsomschrijving – in voor de verdachte gunstige zin – is gewijzigd, waaronder begrepen veranderingen in de bestanddelen alsmede het vervallen van strafbaarstellingen, is artikel 1 lid 2 Sr toepasselijk indien die wetswijziging voortvloeit uit een verandering van inzicht van de wetgever omtrent de strafwaardigheid van het vóór de wetswijziging begane strafbare feit. Voor regels van sanctierecht, die zowel het specifieke strafmaximum als meer algemene regels met betrekking tot de sanctieoplegging kunnen

betreffen, geldt dat een sedert het plegen van het delict opgetreden verandering door de rechter met onmiddellijke ingang – en dus zonder toetsing aan de maatstaf van het gewijzigd inzicht van de strafwetgever omtrent de strafwaardigheid van de vóór de wetwijziging begane strafbare feiten – moet worden toegepast, indien en voor zover die verandering in de voorliggende zaak ten gunste van de verdachte werkt. Door de wetgever geformuleerde bijzondere overgangsbepalingen zullen moeten passen binnen de internationale regelgeving. Indien dat niet het geval is, zal de rechter deze bepalingen buiten toepassing moeten laten.

De onder 2.3.1 en 2.3.2 weergegeven aanpassing van artikel 77c Sr betreft een wijziging van wetgeving ten aanzien van de toepasselijk regels van het sanctierecht. In zo een geval dient de rechter op grond van artikel 1 lid 2 Sr bij verandering van wetgeving na het tijdstip waarop het feit is begaan, de voor de verdachte gunstigste bepalingen toe te passen.

In gevallen waarin de verdachte, zoals in het onderhavige geval, ten tijde van het begaan van het strafbaar feit de leeftijd van achttien jaren doch nog niet die van eenentwintig jaren heeft bereikt, is het na 1 april 2014 geldende recht niet gunstiger voor de verdachte waar het gaat om de mogelijkheid om af te zien van de toepassing van het strafrecht voor meerderjarigen indien de rechter ‘daartoe grond vindt in de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het feit is begaan’, aangezien artikel 77c (oud) Sr diezelfde mogelijkheid opende. Artikel 77c (nieuw) Sr is in dit opzicht niet gunstiger dan artikel 77c (oud) Sr. Het onder 2.2.2 weergegeven oordeel van het hof, waarin het kennelijk tot uitdrukking heeft gebracht dat er in het concrete geval geen grond aanwezig was voor het buiten toepassing laten van de onder 2.3.3 weergegeven overgangsbepaling, geeft derhalve niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en dit oordeel is niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-11-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2716

Zaaknummer: 15/01775

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en A.L.J. van Strien

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 77c Sr

RECHTSPRAAK

Staat ontbreken van voorafgaand strafrechtelijk financieel onderzoek in de weg aan oplegging betalingsverplichting?

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Voorts doet de Hoge Raad uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Een en ander brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de betrokkene opgelegde betalingsverplichting van € 97.211,18.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat het ontbreken van een strafrechtelijk financieel onderzoek niet in de weg staat aan het opleggen van de betalingsverplichting, ook voor zover deze ziet op een bedrag van € 45.719,65.

Het tweede en derde lid van artikel 36e Sr luiden tot 1 juli 2011:

‘2. De verplichting kan worden opgelegd aan de in het eerste lid bedoelde persoon die voordeel heeft verkregen door middel van of uit de baten van het daar bedoelde strafbare feit of soortgelijke feiten of feiten waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, waaromtrent voldoende aanwijzingen bestaan dat zij door hem zijn begaan.

3. Op vordering van het openbaar ministerie kan bij een afzonderlijke rechterlijke beslissing aan degene die is veroordeeld wegens een misdrijf, waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, en tegen wie als verdachte van dat misdrijf een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld, de verplichting worden opgelegd tot betaling van een geldbedrag aan de staat ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, indien gelet op dat onderzoek aannemelijk is dat ook dat feit of andere strafbare feiten er op enigerlei wijze toe hebben geleid dat de veroordeelde wederrechtelijk voordeel heeft verkregen.’

Na inwerkingtreding op 1 juli 2011 van de Wet van 31 maart 2011, *Stb.* 2011, 171 (Wet verruiming mogelijkheden voordeelontneming), is artikel 36e lid 3 Sr als volgt komen te luiden:

‘Op vordering van het openbaar ministerie kan bij een afzonderlijke rechterlijke beslissing aan degene die is veroordeeld wegens een misdrijf dat naar de wettelijke omschrijving wordt bedreigd met een geldboete van de vijfde categorie, de verplichting worden opgelegd tot betaling van een geldbedrag aan de staat ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, indien aannemelijk is dat of dat misdrijf of andere strafbare feiten op enigerlei wijze ertoe hebben geleid dat de veroordeelde wederrechtelijk voordeel heeft verkregen. In dat geval kan ook worden vermoed dat:

- a. uitgaven die de veroordeelde heeft gedaan in een periode van zes jaren voorafgaand aan het plegen van dat misdrijf, wederrechtelijk verkregen voordeel belichamen, tenzij aannemelijk is dat deze uitgaven zijn gedaan uit een legale bron van inkomsten, of;
- b. voorwerpen die in een periode van zes jaren voorafgaand aan het plegen van dat misdrijf aan de veroordeelde zijn gaan toebehoren voordeel belichamen als bedoeld in het eerste lid, tenzij aannemelijk is dat aan de verkrijging van die voorwerpen een legale bron van herkomst ten grondslag ligt.’

Tot 1 juli 2011 was – voor zover in dit verband van belang – slechts ontneming mogelijk op grond van artikel 36e lid 3 Sr indien tegen de betrokkene een strafrechtelijk financieel onderzoek was ingesteld en indien, gelet op dat onderzoek, aannemelijk was geworden dat het feit waarvoor de betrokkene was veroordeeld of andere strafbare feiten ertoe hadden geleid dat de betrokkene wederrechtelijk voordeel had verkregen. De inwerkingtreding van artikel 36e lid 3 Sr in zijn huidige vorm, waarin het vereiste dat een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld is vervallen, houdt derhalve een uitbreiding in van de toepasselijke regels van sanctierecht. Gelet hierop en in aanmerking genomen dat de misdrijven waarvoor de betrokkene is veroordeeld, zijn begaan vóór 1 juli 2011 en dat niet is gebleken dat jegens de betrokkene een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld, heeft het hof miskend dat het in artikel 1 lid 1 Sr vervatte legaliteitsbeginsel meebrengt dat artikel 36e lid 3 Sr in zijn huidige vorm ten aanzien van de betrokkene buiten toepassing dient te blijven. Het middel klaagt daarover terecht.

Het slagen van de klacht behoeft in dit geval evenwel niet tot cassatie te leiden wegens gebrek aan voldoende belang van de betrokkene bij vernietiging van de bestreden uitspraak op dit punt en verwijzing. Zonder nadere toelichting, welke in de schriftuur niet is gegeven, valt niet in te zien welk rechtens te respecteren belang de betrokkene – ten aanzien van wie de rechtbank in haar door het hof in zoverre bevestigde beslissing heeft geoordeeld dat hij ‘door middel van het begaan van voormelde en soortgelijke feiten’ wederrechtelijk voordeel tot een bedrag van € 97.211,18 heeft verkregen – is geschaad, nu vóór 1 juli 2011 op grond van artikel 36e lid 2 (oud) Sr ook met betrekking tot ‘soortgelijke’ feiten ontneming van wederrechtelijk

verkregen voordeel mogelijk was zonder dat daaraan voorafgaand een strafrechtelijk financieel onderzoek was ingesteld.

Het middel is tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de hoogte van de opgelegde betalingsverplichting ter ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel, vermindert het te betalen bedrag in die zin dat de hoogte daarvan € 92.211,18 bedraagt en vverwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-11-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2714

Zaaknummer: 14/03717

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en V. van den Brink

Advocaten: S.T. van Berge Henegouwen en S.M. Kurvers

Wetsartikelen: 36e Sr